

Pels camins de l'Alt Camp

3

*L'antic senyoriu
de Selma*

Text i fotografia: Enric Fonts i Ferrer
Revisió lingüística: Pep M. Canela i Cunillera
i Servei de Català de l'Alt Camp
Mapa: Institut Cartogràfic de Catalunya
Coordinació: Servei Comarcal de Turisme
del Consell Comarcal de l'Alt Camp

Nota: Qualsevol descripció fixada en un mitjà escrit queda limitada en un espai i en un temps concret. La pròpia evolució del paisatge i l'activitat humana faran que algunes de les explicacions puguin perdre vigència en el decurs del temps.

3. L'antic senyoriu de Selma

El senyoriu de Selma comprenia el llogaret i una munió de masos escampats pels encontorns. El terme fou agregat al municipi d'Aiguamúrcia a mitjan segle XIX, després de sofrir una important davallada demogràfica. Tot i amb això, Selma continuà exercint com a centre aglutinador i oferia tota mena de serveis a les importants masies de la rodalia. Però l'atzagaiada forta, el progressiu abandonament del nucli primitiu, arribà als anys vint del segle passat, quan es construí la carretera de Sant Jaume dels Domenys fins al Pla de Manlleu. La nova via de comunicació propicià que aquest lloc, situat a la plana, amb un clima més temperat i unes terres més grasses i amples dedicades al conreu de la vinya, anés creixent progressivament.

Aquesta caminada és una proposta perquè puguem contrastar la realitat: el Pla de Manlleu, un poble jove i ple de vitalitat, amb uns 125 habitants i que disposa de tota mena de serveis, i Selma, un llogaret vell, a dissort del temps i del pillatge, que lluita per mantenir dempeus la torre del campanar. Enmig, un bon grapat de masos: els uns, ben avariats i condicionats, continuen l'activitat agrària; d'altres exerceixen de casa rural, una nova activitat que comença a ser rellevant, o fan de segona residència, i encara resten uns altres masos, aquells que han quedat abandonats a mercè de la vegetació.

L'excursió comença i acaba al Pla de Manlleu, si bé també podeu iniciar l'itinerari des de qualsevol de les tres cases rurals que ens trobarem. D'altra banda, si no disposeu del temps suficient o no teniu tantes ganes de caminar, podeu escurçar el recorregut connectant el coll de Selma i el de la Coma. D'aquesta manera ens queden dos recorreguts: un, de més planer, amb el punt de partida al Pla de Manlleu, i un altre, amb més desnivell, amb punt de partida a Selma, la Manlleua o les Torres.

Ermita romànica de Sant Miquel

3. L'antic senyoriu de Selma

Temps

Distància

0:00
Parcial

0:00
Total

0,000
Parcial

0,000
Total

El Pla de Manlleu. És una població de formació recent. Vora seu hi ha restes d'un edifici fortificat, la Guàrdia del Pla, i la masia Fàbrega, també fortificada. Hi trobem la partida de les Tombes, que sembla una necròpoli altmedieval. La seva església és moderna. Prop del nucli hi ha la capella romànica de Sant Miquel, documentada el 1508, que té la volta esfondrada però conserva l'antic absis i els murs de la nau sencers. Dins l'església hi ha encara l'altar, de gres vermell. Corona la capella un campanar de cadireta escapçat. Hi ha serveis d'allotjament, bar, restaurant i queviures.

Deixem el cotxe a l'avinguda de Sant Cristòfol, que és el carrer principal del poble, per on passa la carretera T-244 d'Aiguaviva al Mas Vermell. Anem en direcció nord cap a Bonany. Abans de creuar el pont de la riera de Marmellar

Pels camins de l'Alt Camp

girem a l'esquerra (nord-oest), pel carrer de Selma, amb cases a mà esquerra i la riera a mà dreta. Ben aviat el carrer es converteix en una pista agrícola força ampla i una mica polsosa amb parades de ceps a banda i banda i algun hort que aprofita les minses aigües del rierol. Escampats per la plana del Pla de Manlleu veiem força masos, la majoria d'ells habitats.

0:09 0:09

0,600 0,600

Bifurcació. Prenem el camí de la dreta cap a l'oest i passem ben a prop de cal Pelegrí. La pista que hem deixat a l'esquerra duu als masos dels Cups, les Torres i la Manlleva, habilitats com a residències de turisme rural. Nosaltres també hi farem cap, però per un altre costat.

Anem resseguint la riera corrent amunt. Del nostre camí en parteixen d'altres, secundaris, que menen als conreus.

0:11 0:20

0,700 1,300

Cruïlla amb el vial d'accés a cal Domingo. L'abandonem a la dreta (hi ha un senyal de direcció prohibida) i continuem recte. El mas queda una mica enretirat a l'altre costat de la riera, a la partida anomenada la Vall d'Infern.

0:03 0:23

0,200 1,500

Enforcadura. Girem al sud-oest per la pista de l'esquerra i oblidem la de la dreta, que baixa a tocar la llera del torrent i també fa cap a cal Domingo. Entrem en un bosc de pi esclarrissat. Dos-cents cinquanta metres més endavant, en una altra bifurcació, girarem a la dreta.

La riera de Marmellar

3. L'antic senyoriu de Selma

La plana del Pla de Manlleu

La ruta està senyalitzada amb pals indicadors

Al llarg del recorregut anirem trobant alguns senyals blancs pintats als arbres, però cal fer atenció a la descripció perquè no segueixen ben bé pel mateix camí que us proposem i, per tant, en alguns llocs els perdrem de vista. També algun cartell rònec intenta indicar la direcció de Selma.

0:08 🕒 0:31

0,500 🏃 2,000

Collet del Vent. Amb vinyes en ambdós vessants. Cap a l'oest, per sobre del fondo de Selma, veiem per primera vegada el poblet abandonat amb les restes del castell que coronen el turó.

Pels camins de l'Alt Camp

0:04 0:35

0,300 2,300

Mas de la Fàbrega. S'hi arriba pel caminal de l'esquerra, però nosaltres passarem de llarg. És un mas rehabilitat com a segona residència i, per tant, s'ha lliurat de ser engolit per la vegetació. El bosc ja fa una estona que s'ha anat fent més espès i ombrívol, amb alzines de proporcions considerables.

0:12 0:47

0,800 3,100

Derivació. Agafarem la pista que s'enfila cap a l'esquerra. L'altra, la de la dreta, més planera, mena a les parades que ocupen la clotada de Selma. També podríem arribar-hi, però fent camp a través per terreny més penós.

0:05 0:52

0,300 3,400

Coll de Selma (657 m). Pista travessera. Ens hi incorporarem agafant el ramal de la dreta; tot seguit, girem a l'esquerra i deixem un camí secundari a la dreta (direcció prohibida) que va cap als camps conreats. Anem voltant per sobre de la clotada de Selma, des d'on podrem gaudir d'una bonica perspectiva del poble enderrocat, potser la millor imatge que ens podem endur de Selma.

Des del coll de Selma també podem anar al mas de les Torres i la Manlleva si agafem el camí de l'esquerra que, en cinc-cents metres, davalla fins enllaçar amb la pista d'accés a aquests masos des del Pla de Manlleu. Arribats a la pista, hem de remuntar-la per la dreta i, als cinc-cents metres, trobarem el mas de les Torres i, encara vuit-cents metres més enllà, el mas de la Manlleva.

0:05 0:57

0,300 3,700

Masia de la Portella. Creuem per entre les dues construccions ensulsiades. Poc més endavant deixarem dos camins que sembla que condueixen al poble, però s'acaben a les vinyes.

0:06 1:03

0,400 4,100

Derivació cap a Selma. En una ampla collada, ocupada per una plantació de vinya novella, hem de deixar la pista principal que hem seguit fins aquí i desviar-nos a la dreta pel camí carreter que s'endinsa al bosc. Al mateix costat hi ha una taula amb uns bancs construïts amb grans pedres. Després

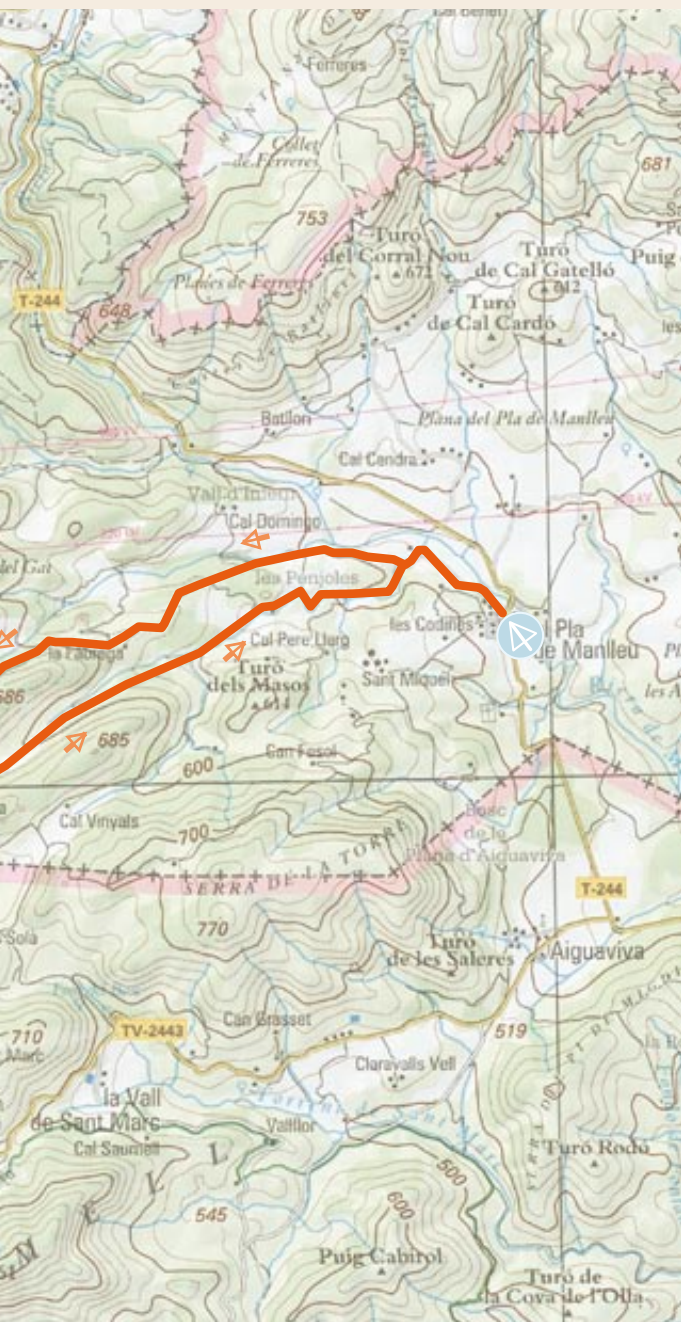
3. L'antic senyoriu de Selma

Temps 3 h 22'

Dificultat

13,500 km Distància

3. L'antic senyoriu de Selma

de creuar el petit bosquet, el camí segueix custodiat per joves ametllers que sembla que controlin els visitants que gosen atansar-se a aquests verals.

Si no volem desviar-nos cap al poble abandonat de Selma, i així estalviar-nos la marrada, podem continuar per la pista que va directament a la Portella, on farem cap si decidim tornar per dins el poble. Aquest recorregut és molt adequat si anem en bicicleta o si portem nens.

0:06 🕒 1:09

0,400 🚶 4,500

Selma (736 m). *És un topònim d'origen aràbic. El 1950 el poble ja estava abandonat, malgrat haver-se mantingut com a capital econòmica de les masies de l'entorn fins al començament del segle XX. En causaren la ruïna la fil·loxera i la construcció de la carretera fins al Pla de Manlleu. Es conserven restes del poble i de l'església gòtica de Sant Cristòfol. A les rodalies hi ha l'església d'inspiració romànica i d'una sola nau de Santa Agnès de Selma, recentment restaurada; és interessant la portalada adovellada i amb arquivolta. També pertany a l'antiga parròquia de Selma la capella de Santa Perpètua, documentada des del 1508 i de la qual encara queden restes.*

Restes de l'església de Sant Cristòfol

Cases i carrers abandonats de Selma

Entrarem al poble seguint les traces del corriol que, entre mig dels enderrocats de les cases, es dirigeix cap a l'església, de la qual només es conserva l'esvelt campanar. Darrere mateix agafem el sender, en direcció nord, que segueix l'antic camí de la Portella retombant a mig aire per l'obac del turó del castell. Si volem pujar a les restes del castell podem fer-ho des d'aquí, enfilant-nos a través d'alguns dels nombrosos viaranys oberts a la part de migdia del morrot. Cal fer atenció mentre caminem per entre les cases caigudes i no entrar-hi ni tocar les parets ja que tot el conjunt amenaça ruïna i pot enderrocar-se en qualsevol moment.

Sortirem de les restes del poble, tal com hem dit abans, des de darrere l'església per un sender cap al nord. Aviat el corriol es va eixamplant i arriba a un camí carreter, molt poc transitat i mig envaït per la bardissa, que seguirem de dret. Cap a l'esquerra, puja fins a trobar la pista de Selma a Santa Agnès, passant entre el castell i el puig de les Forques.

0:06 1:15

0,400 4,900

Coll de la Caça o de la Creu (712 m). El camí tomba fort cap a ponent per l'obaga del puig de les Forques. Dos camins que deixem a la dreta moren al peu de les torres de la línia d'alta tensió que aviat haurem de creuar.

3. L'antic senyoriu de Selma

Des d'aquest coll i enrere gaudirem d'una captivadora imatge de l'església i del campanar de Selma.

0:11 1:26

0,700 5,600

Pista de Selma a Santa Agnès. Ens hi incorporem per la dreta. Cinquanta metres més endavant trobarem una bifurcació i escollirem la pista de la dreta, molt més evident, que baixa cap a l'ampla collada de la Portella. El camí de l'esquerra planeja per l'interior del bosc i va a entroncar amb el de la Masó; pot servir-nos de drecera, però deixarem de veure el mas de la Portella.

0:03 1:29

0,200 5,800

La Portella és una gran masia situada al bell mig de la collada, amb grans extensions de sembrats. Just al davant de les edificacions del mas trobem un encreuament de camins; prendrem el de l'esquerra, cap a l'oest. El que marxa de front, per la vora del mas, condueix a altres masos de la contrada i a la urbanització dels Ranxos de Bonany. El de la dreta arriba fins a la carretera del Pla de Manlleu a Bonany.

0:03 1:32

0,200 6,000

Bifurcació. Girem al sud, a l'esquerra, i abandonem la pista més bona de Santa Agnès; deixem enrere la fèrtil collada de la Portella. Iniciem la baixada cap al torrent del Miracle per un camí carreter, poc freqüentat, al qual la vegetació va estrenyent de mica en mica. Al sòl, l'aigua hi ha fet rases. Cal vigilar si aneu en bicicleta.

Poc abans de començar la baixada més pronunciada se'n s'ajunta per l'esquerra el caminet que hem abandonat poc abans d'arribar a la Portella i que fa drecera.

0:12 1:44

0,800 6,800

Barranc i mas de la Masó de Selma. Traspassem a gual el torrent, anomenat també torrent del Miracle, i fem cap a la pista més transitada de la Masó, la qual seguirem en direcció contrària al mas; és a dir, a l'esquerra, cap al sud-est.

La Masó de Selma fou un dels grans masos de l'antic terme de Selma. És un notable edifici amb una portalada adovellada de mig punt i teulada a quatre vessants. Al davant disposa d'una petita capella. Primer farem una lleu pujada fins

Pels camins de l'Alt Camp

L'ampla collada de la Portella

arribar a un collet per una pista en bon estat, però una mica entollada si ha plogut de fa poc. Tot seguit baixarem pel camí més dolent fins als plans del Camp de la Bassa.

0:10 1:54

0,700 7,500

Bifurcació. Seguim pel camí descendent. El caminal que deixem a la dreta duu al mas de Rossell.

0:03 1:57

0,200 7,700

Camp de la Bassa. Arribats al fons de la clotada, el camí gira noranta graus a l'est entre camps de conreu remuntant la vall que s'allarga als peus de la serra de l'Albà. Al colze del camí hem deixat, a la dreta, un camí poc marcat que es dirigeix cap al mas Miracle i cap al poble de les Pobles.

0:11 2:08

0,700 8,400

Coll del Camp de la Bassa. Comencem a davallar cap al fons del clot del Montmell de manera força pronunciada. Aviat trobem plantacions de vinya. Al sud-est, al fil de la serra, veiem l'ermita de Sant Marc. Així que anem baixant es va obrint més la visió: cap al sud apareix la retallada serra del Montmell amb la Talaia, la Creu, el coll del Castellot i el Castell, que es distingeixen perfectament.

3. L'antic senyoriu de Selma

0:06 🕒 2:14

0,400 🚶 8,800

Derivació al mas Manlleva. Girem a la dreta i, a uns vint-i-cinc metres, tornem a girar a l'esquerra passant pel davant de les cases ensulsiades de cal Perot. Descobrim el mas de Manlleva a l'esquerra, una mica més amunt que nosaltres, el qual fins ara restava amagat. Manlleva és un dels grans masos del terme de Selma. Actualment funciona com a casa rural.

Al colze del camí, abans de cal Perot, hem abandonat un camí a la dreta que segueix la torrentada del clot del Montmell fins a la carretera d'Aiguaviva a Can Ferrer de la Cogullada, just al pont del coll d'Olivera.

0:10 🕒 2:24

0,700 🚶 9,500

Accés al mas de les Torres. La pista que seguim està en molt bon estat i va remuntant el torrent del clot del Montmell amb una vegetació espessa i ufanosa. Passem per sota del mas de les Torres, que s'enfila una mica a la nostra dreta; aviat trobem, a la mateixa mà, el camí que hi accedeix. Cinquanta metres més endavant passarem a prop d'una bassa rodona de dimensions considerables. Trobem una plantada de cirerers.

0:06 🕒 2:30

0,400 🚶 9,900

Coll de la Coma. Arribem al capdamunt de l'ampla collada, plantada de ceps, i se'ns obre al davant tota la plana

Pastures prop de la Masó de Selma

Pels camins de l'Alt Camp

del Pla de Manlleu. Continuem per aquesta pista més bona i baixem per la fondalada del torrent de la Campanera entre el bosc i les parades de conreu.

A l'esquerra hem deixat un camí que en uns cinc-cents metres remunta fins al coll de Selma i que pot servir per escurçar el recorregut si no volem allargar-lo fins al Pla de Manlleu, en el supòsit que haguem començat el recorregut en algun dels masos de turisme rural.

També al costat de la pallissa de la Coma, una pista forestal puja fins al llom carener i segueix fins a cal Vinyals.

0:30 3:00

2,000 11,900

Mas dels Cups. A la dreta i arran del camí; està habilitat com a casa de turisme rural.

0:13 3:13

1,000 12,900

Pista de Selma. Ens incorporem a la pista de Selma cap al Pla de Manlleu, per on ja hem passat abans.

0:09 3:22

0,600 13,500

El Pla de Manlleu (carretera T-244 i avinguda de Sant Cristòfol), on hem començat aquesta excursió.

Consell Comarcal de l'Alt Camp

Passeig de l'Estació, 42, baixos • 43800 Valls
Tel. 977 60 62 87 • Fax 977 61 30 71
www.altcamp.cat
consell@altcamp.cat

Autonoma de Turisme
de la Diputació de Tarragona

Alt Camp - Conca de Barberà - Urgell

Pacte de Santes Creus

Generalitat de Catalunya
Servei d'Ocupació de Catalunya

Unió Europea

Fons Social Europeu

Consell Comarcal
de la Conca
de Barberà

Museu d'Història
de Catalunya

CONSELL COMARCAL
DE L'URGELL

Diputació de Lleida

DIPUTACIÓ DE
TARRAGONA

MINISTERIO
DE AGRICULTURA, PESCA
Y ALIMENTACIÓN

Consorci
de desenvolupament
de l'Alt Camp

